

17 Απριλίου, 1995

[ΚΟΥΡΡΗΣ, ΧΡΥΣΤΟΣΤΟΜΗΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ/στές]

ST. **GEORGE'S** **CAR** **HIRE** LIMITED,

Εφεσεσίοντες,

v.

ΕΠΑΡΧΟΥ ΛΕΜΕΣΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Εφεσιβλήτων.

(Ποινική Έφεση Αρ. 5792).

Παράλειψη συμμόρφωσης με υγειονομικές υποχρεώσεις κατά παράβαση των άρθρων 21, 22 και 24 του περί Χωρίων (Διοίησεις και Βελτίωσης) Νόμου Κεφ. 243 και των Κανονισμών του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθούντος.

Ποινική Δικονομία — Βάρος απόδειξης — Η κατηγορούσα αρχή φέρει το βάρος απόδειξης της διάπραξης του αδικήματος πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας.

Δικηγόρος — Ποιά η πρόπουσα περιβολή δικηγόρου στις εμφανίσεις του ενώπιον του Δικαστηρίου — Εγκύκλιοι του Ανώτατο Δικαστηρίου ημερ. 28.12.1981 και 19.7.1986.

Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα — Άρθρο 30 — Δικαίωμα για δίκαιη δίκη.

Συνταγματικά ζητήματα ή νομικά σημεία που εγείρονται για πρώτη φορά — Πρέπει να αποφασίζονται από την Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Η παράλειψη συνίστατο στο ότι οι εφεσεσίοντες επέτρεψαν ή ανέχθηκαν να ρέουν ακάθαρτα νερά από σηπτικό βόθρο, με αποτέλεσμα να προκαλείται οχληρία, δυσοσμία και να βλάφτεται η δημόσια υγεία. Η εφεσεσίονσα αρνήθηκε την κατηγορία και η δίκη ορίστηκε για τις 6.7.1993. Το Δικαστήριο προχώρησε στην ακρόαση της υπόθεσης χωρίς την παρουσία του δικηγόρου της εφεσεσίονσας ο οποίος είχε αποπεμφθεί από την αίθουσα του Δικαστηρίου για

τον λόγο ότι δεν ήταν ευπρεπώς ενδεδυμένος, δηλαδή φορούσε αθλητικά παπούτσια. Η εφεσεσίονσα κρίθηκε ένοχη με βάση τη μαρτυρία του Βοηθού Επιθεωρητή του Συμβουλίου

Βελτιώσεως Αμαθούντος που κάλεσε η κατηγορούσα αρχή και καταδικάστηκε σε £25.- πρόστιμο και £7.- έξοδα.

Οι λόγοι της έφεσης ήταν ότι το αδίκημα δεν αποδείχτηκε πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας και επίσης ότι παραβιάστηκε το συνταγματικό δικαίωμα κατηγορουμένου να εκπροσωπείται από δικηγόρο της εκλογής του και να έχει ανεπηρέαστη δίκη κατά παράβαση του άρθρου 30 του Συντάγματος.

Το Ανώτατο Δικαστήριο επέτρεψε τη έφεση για τον λόγο ότι η μαρτυρία ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου δεν αποδείκνυε την ενοχή των κατηγορουμένων στην κατηγορία πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας.

Αναφορικά με τους άλλους λόγους έφεσης οι οποίοι σχετίζονται με το παράπονο του δικηγόρου για τη συμπεριφορά του Δικαστή απέναντι του, το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι:

A. Υπό Κούρρη, Δ.:

Ο Δικαστής ενήργησε σύμφωνα με την Εγκύκλιο του Ανωτάτου Δικαστηρίου ημερομ. 28.12.1981 αναφορικά με την περιβολή των δικηγόρων ενώπιον του δικαστηρίου επιστήνοντας την προσοχή του δικηγόρου αναφορικά με την ακαταλληλότητα των παπουτσιών του και δίνοντας του αρκετό χρόνο να τα αλλάξει και να παρουσιαστεί ενώπιον του Δικαστηρίου.

Η υπόδειξη Δικαστού προς δικηγόρο σε περιπτώσεις όπως η παρούσα, πρέπει να γίνεται διακριτικά στο γραφείο του Δικαστή και όχι στην αίθουσα του Δικαστηρίου.

B. Υπό Χρυσοστομή, Δ.:

Η υπόδειξη Δικαστού σε δικηγόρο, σαν αυτή που έγινε στην παρούσα υπόθεση πρέπει απαραίτητα να γίνεται διακριτικά και με ευγένεια στο γραφείο του Δικαστή και όχι στην αίθουσα του Δικαστηρίου.

Γ. Υπό Αρτεμίδα, Δ:

Τα συνταγματικά θέματα που ήγειρε ο δικηγόρος της εφεσείουσας δεν θα γίνουν αντικείμενο εξέτασης επειδή δεν διατυπώθηκαν με επάρκεια και επίσης για τον λόγο ότι τέτοια θέματα

που εγείρονται για πρώτη φορά ή πρωτόγνωρα νομικά σημεία πρέπει να αποφασίζονται από την Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου και όχι από τους τρεις Δικαστές που απαρτίζουν το Εφετείο.

Οι Εγκύκλιοι του Ανωτάτου Δικαστηρίου αναφορικά με την περιβολή των δικηγόρων ενώπιον των Δικαστηρίων, δεν έχουν εξεταστεί κάτω από το πρίσμα των συνταγματικών προνοιών και νέων αντιλήψεων για την ευπρεπή εμφάνιση του δικηγόρου ενώπιον του Δικαστηρίου.

Η αποπομπή δικηγόρου από το Δικαστήριο είναι ανεπίτρεπτη όταν κρίνει ότι δεν είναι ευπρεπώς ενδεδυμένος. Το ενδιαφέρον του Δικαστηρίου πρέπει να επικεντρώνεται σ' αυτά που παραθέτουν οι δικηγόροι ενώπιον του Δικαστηρίου και όχι στα ενδύματα και τα υποδήματά τους.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν έπρεπε να προχωρήσει στην ακρόαση της υπόθεσης στην απουσία του δικηγόρου της εφεσείουσας, αλλά θα έπρεπε να ορίσει την υπόθεση σε άλλη ημερομηνία δίνοντας έτσι την ευκαιρία στην εφεσείουσα να υπερασπιστεί την κατηγορία που αντιμετώπιζε.

Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα εις βάρος των εφεσιβλήτων. Η καταδίκη της εφεσείουσας ακυρώνεται.

Έφεση εναντίον Καταδίκης και Ποινής.

Έφεση εναντίον της καταδίκης και της ποινής από τους St. **George's Car Hire** Ltd οι οποίοι βρέθηκαν ένοχοι στις 6 Ιουλίου, 1993, από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού (Αριθμός Ποινικής Υπόθεσης 6556/93) στην κατηγορία της απόρριψης ακάθαρτων νερών από σηπτικό βόθρο πολυκατοικίας στο πεζοδρόμιο, προκαλώντας οχληρία, δυσσομία και κίνδυνο για τη δημόσια υγεία κατά παράβαση των άρθρων 21, 22 και 24 του περί Χωρίων (Διοίκηση και Βελτίωση) Νόμου, Κεφ. 243 και καταδικάστηκαν από Σολομωνίδη, Ε.Δ. σε £25,- πρόστιμο και £7, - έξοδα.

Μ. Ιωάννου, για την εφεσείουσα.

Ουδεμία εμφάνιση για τους εφεσιβλήτους.

ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ: Η έφεση στρέφεται εναντίον της καταδίκης των εφεσειόντων από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού σε κατηγορία για παράλειψη συμμόρφωσης προς υγειονομικές υποχρε-

ώσεις κατά παράβαση των άρθρων 21-22 και 24 του περί Χωρίων (Διοίκησης και Βελτίωσης) Νόμου, Κεφ. 243 και των Κανονισμών του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθούνας, Καν. 129(β) και (γ).

Οι λεπτομέρειες ήταν ότι οι κατηγορούμενοι περί την 29/3/1993 στη Λεωφόρο Αμαθούνας στον Άγιο Τύχωνα και εντός της περιοχής του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθούνας, άφησαν και/ή επέτρεψαν και/ή ανέχθηκαν τη ρίψη ακάθαρτων νερών από το σηπτικό βόθρο μπροστά στο πεζοδρόμιο, προκαλώντας οχληρία, δυσσομία και κίνδυνο για τη δημόσια υγεία.

Στις 27/05/93 οι εφεσειόντες κατηγορήθηκαν και αρνήθηκαν την κατηγορία και η υπόθεση ορίστηκε για ακρόαση στις 6/7/93.

Στις 6/7/93 όταν η υπόθεση κλήθηκε για ακρόαση, οι εφεσεϊόντες, όπως επίσης και ο δικηγόρος τους ήταν απόντες και το Δικαστήριο κάλεσε την Κατηγορούσα Αρχή να προχωρήσει με την απόδειξη της κατηγορίας. Η Κατηγορούσα Αρχή κάλεσε ένα μάρτυρα προς απόδειξη της υπόθεσης της, και το Δικαστήριο με βάση την ενώπιον του μαρτυρία ικανοποιήθηκε ότι η κατηγορία εναντίον των εφεσεϊόντων είχε αποδειχθεί και τους βρήκε ένοχους καταδικάζοντας τους σε £25 πρόστιμο και £7 έξοδα.

Ένας από τους λόγους έφεσης που επιχειρηματολόγησε ενώπιόν μας ο συνήγορος των εφεσεϊόντων, είναι και το ότι οι εφεσίβλητοι δεν παρουσίασαν επαρκή μαρτυρία που να αποδεικνύει το αδίκημα πέραν πάσης λογική αμφιβολίας και ότι το Δικαστήριο λανθασμένα βρήκε ότι η κατηγορία αποδείχτηκε εναντίον των εφεσεϊόντων.

Στις ποινικές υποθέσεις η Κατηγορούσα Αρχή φέρει το βάρος απόδειξης της διάπραξης του αδικήματος πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας. Στην υπό κρίση έφεση ο μάρτυρας κατηγορίας ήταν της γνώμης ότι οι εφεσεϊόντες διέθεταν 3-4 καταστήματα εντός της πολυκατοικίας, τα οποία ενοικίαζαν σε άλλους ενοίκους. Είναι φανερό ότι δεν υπήρξε θετική μαρτυρία ότι οι εφεσεϊόντες ήταν οι ιδιοκτήτες των καταστημάτων. Ο μάρτυρας απλώς είπε: “(η κατηγορούμενη Εταιρεία) Διαθέτει νομίζω 3-4 καταστήματα πάνω στην πολυκατοικία τα οποία ενοικιάζει σε άλλους ενοίκους”.

Είμαι της γνώμης ότι οι εφεσίβλητοι δεν παρουσίασαν μαρτυρία ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου με την οποία να αποδεικνύουν πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας την κατηγορία ενα-

100

ντίον των εφεσεϊόντων και λανθασμένα ο πρωτόδικος Δικαστής βρήκε τους εφεσεϊόντες ένοχους στις κατηγορίες.

Ως αποτέλεσμα η έφεση επιτυγχάνει και η καταδίκη ακυρώνεται με έξοδα εις βάρος των εφεσεϊβλήτων.

Οι άλλοι λόγοι της έφεσης σχετίζονται με το συνταγματικό δικαίωμα του κατηγορουμένου σε ποινική δίκη να εκπροσωπείται από δικηγόρο της επιλογής του και να έχει ανεπηρέαστη δίκη. Ο συνήγορος των εφεσεϊόντων δεν ανέφερε στο εφετήριο το σχετικό Άρθρο του Συντάγματος το οποίο αποτελεί τη βάση του ισχυρισμού του και δεν κατόρθωσε να καταγράψει τους λόγους έφεσης με σαφήνεια.

Οι πιο πάνω λόγοι έφεσης σχετίζονται με το παράπονο του δικηγόρου αναφορικά με τη συμπεριφορά του Δικαστή απέναντί του. Ένας από τους λόγους της έφεσης είναι ότι:

“(α) Ο Έντιμος Πρωτόδικος Δικαστής λανθασμένα, παράνομα, αυθαίρετα και εκδικητικά αρνήθη να επιτρέψει στο Δικηγόρο των Εφεσεϊόντων να εκπροσωπήσει τούτους ενώπιον του Δικαστηρίου με την αιτιολογία ότι το χρώμα των παπουτσιών του δεν ήτο μαύρο και/ή ότι δεν φορούσε κατάλληλα παπούτσια.”.

Όπως ανέφερα πιο πάνω, η δίκη ορίστηκε για τις 6/7/93. Προτού όμως αρχίσει, ο πρωτόδικος Δικαστής απευθυνόμενος στο συνήγορο των εφεσείοντων, ανέφερε τα εξής:

“Κύριε Ιωάννου δεν είσαστε κανονικά ενδεδυμένος, δεν μπορώ να δεκτώ τα άσπρα αθλητικά παπούτσια (trainers) τα οποία φοράτε, γι’ αυτό σας παρακαλώ όπως αλλάξετε και εμφανιστείτε ενώπιον μου σε μίση ώρα το αργότερο. Η ακρόαση όσον αφορά την Κατηγορούμενη 1 εταιρεία θα αρχίσει στις 12.20 μ.μ. σήμερα.”.

Ο συνήγορος των εφεσείοντων υπάκουσε στις οδηγίες του Δικαστηρίου και εξήλθε της αίθουσας, χωρίς να πει οτιδήποτε στο Δικαστή, προφανώς για να πάει στο σπίτι του να αλλάξει τα παπούτσια του. Στις 12.35 μ.μ., όπως αναφέρεται στο πρακτικό του Δικαστηρίου, ο συνήγορος των εφεσείοντων δεν εμφανίστηκε στο Δικαστήριο. Το Δικαστήριο πληροφορήθηκε από τον κλητήρα του, ότι λίγα λεπτά πριν ο κλητήρας είδε στο χώρο του Δικαστηρίου το συνήγορο των εφεσείοντων κανονικά ενδεδυμένο αυτή τη φορά και στη συνέχεια τον είδε να φεύγει από το Δικαστήριο.

101

Το Δικαστήριο προχώρησε στην ακρόαση της υπόθεσης στην απουσία του συνηγόρου των εφεσείοντων και αφού άκουσε το μοναδικό μάρτυρα της κατηγορίας έκρινε ότι η κατηγορία αποδείχθηκε.

Δε συμφωνώ με το συνήγορο των εφεσείοντων ότι ο πρωτόδικος Δικαστής “λανθασμένα, παράνομα, αυθαίρετα και εκδικητικά” αρνήθηκε να επιτρέψει στο δικηγόρο των εφεσείοντων να παρουσιαστεί ενώπιον του, με την αιτιολογία ότι δε φορούσε κατάλληλα παπούτσια.

Ο Δικαστής ενήργησε σύμφωνα με την Εγκύκλιο του Ανωτάτου Δικαστηρίου, Α.Δ. Αρ. 314 με ημερομηνία 28/12/81, η παράγραφος (B)(3) της οποίας αναφέρει τα εξής:

“(3) Εάν δικηγόρος εμφανίσθη ενώπιον Δικαστού μη δεόντως ενδεδυμένος, δέον να επιστηθή η προσοχή του εις το γεγονός τούτο υπό του Δικαστού και δέον να παρασχεθή χρόνος εις τον δικηγόρον διά να ενδυθή δεόντως. Εάν ο δικηγόρος δεν συμμορφώθη ο Δικαστής δύναται να μην του επιτρέψει να εμφανισθή ενώπιον του.”.

Η Εγκύκλιος αυτή υιοθετήθηκε από την Εγκύκλιο αρ. 23 του Ανωτάτου Δικαστηρίου με ημερομηνία 19/7/86, η οποία αναφέρει:

“...όπως η περιβολή των Δικηγόρων όταν εμφανίζονται ενώπιον των Δικαστηρίων χωρίς δικηγορική τήβεννο πρέπει να συνάδει με την αξιοπρέπεια των Δικαστηρίων και να συμπεριλαμβάνει άσπρο υποκάμισο ή μπλούζα και μαύρο ή σκούρου χρώματος σακκάκι ή ζακέττα, ανάλογα με την περίπτωση.”.

Υπήρχε πάντοτε η πρακτική το Ανώτατο Δικαστήριο να εκδίδει Εγκυκλίους αναφορικά με την περιβολή των Δικαστών και των δικηγόρων όταν εμφανίζονται ενώπιον των Δικαστηρίων και τούτο για να συνάδει με την αξιοπρέπεια των Δικαστηρίων.

Στην παρούσα περίπτωση, ο Δικαστής επέστησε την προσοχή του δικηγόρου αναφορικά με την ακαταλληλότητα των παπουτσιών του και του παρασχέθηκε αρκετός χρόνος για να αλλάξει τα παπούτσια και να παρουσιαστεί ενώπιον του Δικαστηρίου.

Πρέπει όμως να αναφέρω ότι, αν χρειαστεί Δικαστής να προβεί σε υπόδειξη σε δικηγόρο σε περιπτώσεις όπως η παρούσα, όπου σύμφωνα με την δήλωση του συνήγορου των εφεσειόντων ο

102

πελάτης του όπως επίσης και άλλοι δικηγόροι και κατηγορούμενοι ήταν παρόντες στην αίθουσα του Δικαστηρίου, η υπόδειξη αυτή θα πρέπει να γίνεται διακριτικά στο γραφείο του Δικαστή και όχι στην αίθουσα του Δικαστηρίου.

Σαν αποτέλεσμα η έφεση επιτυγχάνει και η καταδίκη ακυρώνεται. Οι εφεσείοντες αθώνονται και απαλλάττονται με έξοδα εις βάρος των εφεσιβλήτων.

ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ.: Η εφεσεύουσα εταιρεία ήταν συγκατηγορούμενη με τρεις ιδιώτες ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού. Αντιμετώπιζαν κατηγορία παράλειψης συμμόρφωσης με υγειονομικές υποχρεώσεις, κατά παράβαση των άρθρων 21, 22 και 24 του περί Χωρίων Διοίκησης και Βελτίωσης Νόμου, Κεφ. 243, και των Κανονισμών του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθούντος, για το ότι επέτρεψαν ή ανέχθηκαν να ρέουν ακάθαρτα νερά από σηπητικό βόθρο, με αποτέλεσμα να προκαλείται οχληρία, δυσσομία και να βλάφτεται η δημόσια υγεία. Οι ιδιώτες κατηγορούμενοι παραδέκτηκαν ενοχή ενώ η εφεσεύουσα δια εγγράφου πληρεξούσιου της προς το δικηγόρο της αρνήθηκε την κατηγορία.

Η δίκη ορίστηκε για τις 6.7.93. Προτού όμως αρχίσει ο Δικαστής, απευθυνόμενος στο δικηγόρο της εφεσεύουσας, του είπε τα εξής:

“Κύριε Ιωάννου, δεν είσατε κανονικά ενδεδυμένος, δεν μπορώ να δεκτό τα άσπρα αθλητικά παπούτσια (trainers) τα οποία φοράτε, γι’ αυτό στα παρακαλώ όπως αλλάξετε και εμφανιστείτε ενώπιον μου σε μισή ώρα το αργότερο. Η ακρόαση όσον αφορά τη κατηγορούμενη 1 εταιρεία θα αρχίσει στις 12.20 μ.μ. σήμερα”.

Ο δικηγόρος βγήκε από την αίθουσα του Δικαστηρίου χωρίς να πει τίποτε. Δυστυχώς δεν στάθηκε να αμφισβητήσει στην εξουσία του δικαστή να τον αποπέμψει από την αίθουσα του Δικαστηρίου, όπου εμφανιζόταν για κατηγορούμενο, επειδή ο δικαστής έκρινε πως τα παπούτσια του συνήγορου δεν άρμοζαν στο χώρο του Δικαστηρίου. Αν ο δικηγόρος διατηρούσε την ψυχραιμία του και υπερασπιζόταν το δικαίωμα του πελάτη του να τον εκπροσωπεί, θα είχαμε την άποψη του δικαστή με βάση ποιόν κανόνα, νομοθετική ή συνταγματική πρόνοια ενήργησε. (Εγκύκλιοι του Ανωτάτου Δικαστηρίου αναφορικά με την περιβολή δικηγόρων που εμφανίζονται ενώπιον των δικαστηρίων, που εν πάση περιπτώσει δεν καλύπτουν και τα υποδήματα, δεν έχουν εξεταστεί κάτω από το πρίσμα των συνταγματικών προνοιών

103

και νέων αντιλήψεων περί την ευπρεπή εμφάνιση του δικηγόρου ενώπιον των Δικαστηρίων).

Στις 12.35 μ.μ ο δικαστής, στην απουσία του δικηγόρου της εφεσείουσας, που δεν είχε επανεμφανιστεί, προχώρησε στην ακρόαση της υπόθεσης με την κατάθεση του Βοηθού Επιθεωρητή του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθούντος. Από τη μαρτυρία του έκρινε πως η κατηγορία αποδείχτηκε καταδίκασε την εφεσείουσα σε £25 πρόστιμο και £7 έξοδα. Πρέπει να προσθέσω πως, σύμφωνα με το πρακτικό του Δικαστηρίου, προτού προχωρήσει στην ακρόαση της υπόθεσης ο βοηθός γραφείου του δικαστή τον πληροφόρησε πως είδε το δικηγόρο της εφεσείουσας, με κανονικά τώρα παπούτσια, να φεύγει από το χώρο των Δικαστηρίων.

Όλοι οι λόγοι της έφεσης, εκτός από ένα, άπτονται του συνταγματικού δικαιώματος του κατηγορουμένου σε ποινική δίκη να εκπροσωπείται με δικηγόρο της επιλογής του και να έχει ανεπιρέαστη δίκη. Το παράπονο του δικηγόρου είναι πως το δικαστήριο, με τη συμπεριφορά του προς αυτόν, εστέρησε την εφεσείουσα από την εκπροσώπηση της με δικηγόρο της επιλογής της και της δίκαιης δίκης (Άρθρο 30 του Συντάγματος). Στην ειδοποίηση εφέσεως όμως διατυπώνεται ακόμη ένας λόγος.

Εισηγείται ο δικηγόρος της εφεσείουσας πως από τη μοναδική μαρτυρία που προσκομίστηκε στο δικαστήριο, αυτή του Βοηθού Επιθεωρητή του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθούντος, δεν αποδείχτηκε η κατηγορία.

Εισηγείται ο δικηγόρος της εφεσείουσας πως από τη μοναδική μαρτυρία που προσκομίστηκε στο δικαστήριο, αυτή του Βοηθού Επιθεωρητή του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθούντος, δεν αποδείχτηκε η κατηγορία.

Επειδή ο δικηγόρος της εφεσείουσας έχει απόλυτο δίκαιο σε τούτη την εισήγηση δε θα ασχοληθώ με τους ισχυρισμούς για παραβίαση των συνταγματικών δικαιωμάτων της εφεσείουσας εταιρείας. Και αυτό όχι γιατί τέτοια εισήγηση δεν είναι σοβαρή, αλλά επειδή ο συνήγορος δεν την άρθρωσε με επάρκεια, μολονότι θα ήμουν ευτυχής αν κατόρθωνε να τεκμηριώσει τη σκέψη του. Ίσως, γιατί αισθανόταν τόσο πικραμένος προσωπικά, από τη συμπεριφορά που έτυχε εκ μέρους του πρωτόδικου δικαστή, που δεν μπόρεσε να αναγάγει το περιστατικό στο σοβαρό χώρο της παραβίασης των συνταγματικών δικαιωμάτων των πελατών του. Πρόσθετός λόγος για τη θέση που παίρνω είναι και γιατί πιστεύω πως συνταγματικά ζητήματα που εγείρονται για πρώτη φορά ή πρωτόγνωρα νομικά σημεία, πρέπει να αποφασίζονται με διευρυμένη σύνθεση του Εφετείου, την Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου, και όχι από τους τρεις δικαστές που απαρτίζουν το Εφετείο, που αποτελεί βέβαια τον τελευταίο βαθμό κρίσεως της υπόθεσης.

Θέλω όμως να συμφωνήσω πως το παράπονο του δικηγόρου, αναφορικά με τη συμπεριφορά του δικαστή απέναντι του, είναι δικαιολογημένο. Το δικαστήριο δεν είχε, κατά τη γνώμη μου, εξουσία να αποπέμψει το δικηγόρο από την αίθουσα του δικαστηρίου, όπου εμφανιζόταν για κατηγορούμενο, γιατί έκρινε, με βάση το δικό του γούστο, πως το είδος ή τύπος παπουτσιών που φορούσε ο συνήγορος δεν ήταν και ο αρμόζων για εμφάνιση στο δικαστήριο. Η εφεσείουσα edικαιούτο να παρουσιάζει στο δικαστήριο την υπόθεση της. Αν το δικαστήριο, για τους λόγους που το ίδιο έκρινε, και εγώ διαφωνώ, απαγόρευσε στο δικηγόρο της να εμφανιστεί, θα έπρεπε να

δώσει στην ίδια την εφεσείουσα την ευκαιρία να υπερασπιστεί την κατηγορία που αντιμετώπιζε ορίζοντας την υπόθεση σε άλλη ημερομηνία.

Γενικά θεωρώ ανεπίτρεπτη την αποπομπή από το δικαστήριο δικηγόρου, που εμφανίζεται ενώπιον του, γιατί κρίνει πως δεν είναι ευπρεπώς ντυμένος – για να μην επισημάνω εδώ την ειδική περίπτωση, τα κακόγουστα δηλαδή, κατά την άποψη του δικαστή, παπούτσια του συνήγορου. – Το ενδιαφέρον του δικαστηρίου, έχω τη γνώμη, πως πρέπει να επικεντρώνεται σ’ αυτά που παραθέτουν οι δικηγόροι ενώπιον του δικαστηρίου, και όχι στα ενδύματα και υποδήματά τους. Ανοίγω εδώ με παρένθεση για να πω ότι, προσωπικά δεν έχω μέχρι τώρα δει συμπολίτη μου που τα ρούχα που φορεί, αλλά και γενικά η εμφάνιση του, να μην ταιριάζουν σε οποιοδήποτε χώρο ή να μην μπορεί να σταθεί δίπλα από οιονδήποτε αξιωματούχο ή τιτλούχο.

Μέσα στη ροή των γεγονότων, που εκτυλίχτηκαν όπως αναφέρω πιο πάνω, ο δικαστής δεν μπόρεσε να αξιολογήσει ορθά τη μαρτυρία που προσκομίστηκε, για να αποδεικτεί η κατηγορία. Συγκεκριμένα, στην πιο ουσιώδη ερώτηση του κατηγορού “ μπορείτε να μας πείτε η κατηγορούμενη 1 τι σχέση έχει με αυτή την πολυκατοικία;” Ο μάρτυρας απάντησε “Η κατηγορούμενη 1, μιλούμε για την St. **George’s Car Hire** Ltd, διαθέτει νομίζω 3, 4 καταστήματα πάνω στη πολυκατοικία τα οποία ενοικιάζει σε άλλους ενοίκους” – Υπογραμμίζω την λέξη νομίζω για να φανεί πως δεν αποδείχτηκε ότι η κατηγορούμενη εταιρεία είχε οποιαδήποτε σχέση με την πολυκατοικία από την οποία απορρίπτονταν τα ακάθαρτα νερά από το σηπτικό λάκκο.

Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα εις βάρος των εφεσιβλήτων. Η

105

καταδίκη της εφεσείουσας ακυρώνεται.

ΧΡΥΣΤΟΣΤΟΜΗΣ,Δ.: Η παρούσα έφεση στρέφεται εναντίον της καταδίκης, από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού, της εφεσείουσας εταιρείας που ήταν συγκατηγορούμενη με άλλα τρία πρόσωπα, επί το ότι άφησαν και/ή επέτρεψαν και/ή ανέχθηκαν την απόρριψη ακάθαρτων νερών από σηπτικό βόθρο πολυκατοικίας στο πεζοδρομίου, προκαλώντας οχληρία, δυσοσμία και κίνδυνο για τη δημόσια υγεία, κατά παράβαση των άρθρων 21, 22 και 24, του περί Χωρίων (Διοίκηση και Βελτίωση) Νόμου, Κεφ. 243 και των Κανονισμών του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθούνας, Κ. 129 (β) και (γ).

Τα τρία πρόσωπα παραδέκτηκαν ενοχή ενώ η εφεσείουσα εταιρεία αρνήθηκε την κατηγορία και η υπόθεση ορίστηκε για ακρόαση στις 6.7.93.

Την ημέρα της ακρόασης και όταν ο δικηγόρος της εφεσείουσας εταιρείας εμφανίστηκε ενώπιον του Δικαστηρίου, ο πρωτόδικος Δικαστής τον παρατήρησε ότι δεν ήταν κανονικά ενδεδυμένος, επειδή φορούσε αθλητικά παπούτσια και τον παρακάλεσε να τα αλλάξει και να εμφανιστεί ενώπιον του σε μισή ώρα το αργότερο. Ακολούθως ανάβαλε την ακρόαση για τις 12+20 μ.μ. της ίδιας μέρας.

Ο δικηγόρος της εφεσείουσας υπάκουσε στις οδηγίες του Δικαστηρίου και εξήλθε της αίθουσας προφανώς για να πάει στο σπίτι του να αλλάξει τα παπούτσια του.

Στις 12+35 μ.μ., όπως αναφέρεται στο πρακτικό του Δικαστηρίου, ο δικηγόρος της εφεσείουσας εταιρείας δεν εμφανίστηκε στο Δικαστήριο. Επίσης το Δικαστήριο πληροφορήθηκε από τον κλητήρα του, ότι πριν από λίγα λεπτά τον είδε στο χώρο του Δικαστηρίου κανονικά ενδεδυμένο και στη συνέχεια τον είδε να φεύγει από το Δικαστήριο.

Ακολούθως το Δικαστήριο προχώρησε στην ακρόαση της υπόθεσης στην απουσία του δικηγόρου της εφεσείουσας και αφού άκουσε το μοναδικό μάρτυρα κατηγορίας, το βοηθό επιθεωρητή του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθούνας, έκρινε ότι η κατηγορία αποδείχθηκε και καταδίκασε την εφεσείουσα εταιρεία σε £25 πρόστιμο και £7 έξοδα.

Οι λόγοι της έφεσης όπως αναπτύχθηκαν ενώπιον μας, μπορούν να συνοψισθούν σε δύο.

106

Ο πρώτος αφορά την εισήγηση πως από την προσαχθείσα μαρτυρία δεν αποδείχθηκε η κατηγορία και ο δεύτερος αφορά παράπονο ότι το Δικαστήριο στέρησε την εφεσείουσα εταιρεία από την εκπροσώπησής της από το δικηγόρο της επιλογής της κατά παράβαση του άρθρου 30 του Συντάγματος.

Ο πρώτος λόγος της έφεσης με βρίσκει σύμφωνο. Πράγματι το Δικαστήριο από τη μαρτυρία του μοναδικού μάρτυρα κατηγορίας δεν είχε ενώπιον του θετική και επαρκή μαρτυρία, ικανή να αποδείξει την κατηγορία πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας, γιατί ο μάρτυρας κατηγορίας δεν ήταν βέβαιος τι σχέση είχε η εφεσείουσα εταιρεία με την πολυκατοικία από την οποία έτρεχαν τα ακάθαρτα νερά. Απλώς υπέθεσε, ενόμιζε όπως είπε, ότι η εφεσείουσα εταιρεία διέθετε 3-4 καταστήματα στην πολυκατοικία αυτή. Είναι φανερό ότι υπήρξε ένα σοβαρό κενό στα πρωτογενή γεγονότα που συνιστούν και αποδεικνύουν το αδίκημα και το πρωτόδικο Δικαστήριο λανθασμένα κατάληξε στο συμπέρασμα ότι η κατηγορία αποδείκτηκε, ενώ στην ουσία παρέμεινε ατεκμηρίωτη.

Μετά την κατάληξη αυτή, δεν κρίνω σκόπιμο να ασχοληθώ με το δεύτερο λόγο της έφεσης. Θεωρώ όμως επιβεβλημένο να αναφέρω και συστήσω πως αν ποτέ χρειαστεί Δικαστής να προβεί σε κάποια παρατήρηση ή υπόδειξη σε δικηγόρο σαν και αυτή που έγινε στην παρούσα υπόθεση, το διάβημα αυτό θα πρέπει απαραίτητα να γίνεται διακριτικά και με ευγένεια στο γραφείο του Δικαστή και όχι στην αίθουσα του Δικαστηρίου.

Για τους πιο πάνω λόγους, η έφεση επιτυγχάνει και η καταδίκη της εφεσείουσας εταιρείας ακυρώνεται με έξοδα εις βάρος των εφεσιβλήτων.

Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα εις βάρος των εφεσβλήτων. Η καταδίκη της εφεσείουσας ακυρώνεται.

(1995) 2 Α.Α.Δ 96